5 BANI EXEMPLARUL.—ANUL XXXIV. — N-rul 312

Editia de seară

JOUI 10 (23) NOEMBRIE 1916

ABONAMENTE
COMUNA STRĂINĂTATE
Lei | | Lei
4.65 | 3 luni | 10.-
9.15 | 6 luni | 20.-
18.- | Un an | 40.-

Fondator:
LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
Redacţia şi Administraţia: Bucureşti, str. Brezoianu, 11

ANUNCIURI
PAGINA III
Linia corp. 7 Bani 60
Idem pag. IV 50
Inserţii şi reclame 3,60 linia
[illegible] sau informaţiuni
mortuare după mărime
dela 60-150 lei

Directori:
VIRGIL N. DĂRASCU şi STELIAN POPESCU

MOARTEA IMPARATULUI FRANZ IOSEF

BIBLIOTECA UNIVERSITĂŢII IAŞI

Ştiri sosite guvernului nostru pe cale oficială vestesc un fapt de o însemnătate deosebită, şi anume că împăratul Austro-Ungariei, Franz Iosef, a murit.

Bătrînul suveran a murit Marţi noaptea la orele 3.

In ediţia noastră următoare vom da amănunte.

De moartea lui Franz-Iosef, care, de astădată,—considerînd calea pe care ştirea ne vine,—trebue să fie considerată ca fapt riguros exact, putem afirma cu certitudine că se leagă un întreg proces intern al monarhiei dualiste, proces care nu va lipsi de a avea în acelaş timp o repercusiune simţită asupra războiului european, în care Austro-Ungaria a avut de la început un rol determinant.

Ştim de multă vreme că situaţia internă inspiră serioase îngrijiri guvernanţilor respectivi. Nemulţumiri de ordin general agită profund populaţiunile numeroase ale monarhiei dualiste.

Nu este exclus — ci, dimpotrivă, e foarte firesc,—ca acest eveniment să constitue pentru locuitorii Austro-Ungariei un prilej de a formula în modul cel mai serios nemulţumirea şi groaza pe care le-o inspiră conştiinţa prăpastiei spre care Puterile Centrale se îndreaptă tot mai mult, pe zi ce trece.

Manifestaţiile zgomotoase din oraşele importante, petiţiile semnate de zeci şi sute de mii de oameni, toate cerînd „pace şi hrană" sunt un indiciu că Austro-Ungaria va fi serios zguduită în această împrejurare.

Problema păcei separate, — care pînă azi a fost în cîteva rînduri pusă în discuţiune în presa şi parlamentul austro-maghiar, — va fi negreşit readusă pe tapet.

Ce soluţiune va căpăta ea de astădată, ne vor arăta zilele ce vin.

Mişcarea însă care în chip inevitabil se va înregistra în imperiul vecin este aceea privitoare la desfiinţarea dualismului, mişcare în vederea separaţiunei regatului apostolic al Sfîntului Stefan de împărăţia austriacă.

Telegramele din ultimul timp arătau că, în neputinţă de a stăvili altfel curentul viguros produs de parlamentarii maghiari pentru separaţiune, guvernul austro-ungar a trebuit să-i trimită pe aceşti parlamentari primejdioşi pe front, imediat.

Mîna Germaniei a trebuit în mai multe rînduri să strîngă cu putere frînele în Austro-Ungaria, spre a nu se vedea izolată şi în situaţie de cetate înconjurată şi asediată. Ca urmare a acestui fapt, de mută vreme unităţi militare germane deţin întreg cuprinsul Ungariei, care în nenumărate rînduri s'a plîns în presă şi parlament, cerind să i se redea armatele-i proprii.

*

Cu asasinarea lui Stürgh, imperiul austro-ungar are un nou prim-ministru, pe Koerber. In zadar s'a făcut din Adler un dement. Mobilul care l-a mînat să omoare — a spus-o el singur — n'a fost nebunia, ci pricini adînci simţite de întreg poporul.

Alături de un nou prim-ministru, se suie pe tron un nou împărat, — moştenitorul Karl Franz Iosef, nepotul bătrînului decedat Franz Iosef.

E lucru firesc ca un nou punct de vedere să apară, îndată sau mai tîrziu, în trebile de Stat interne şi externe. Care va fi acest punct de vedere? Răspunsul nu va întîrzia.

*

In ce priveşte pe atît de bătrînul împărat care a murit astă noapte la ora 3, omul înfăşurat într'o mantie care cu toate splendorile ei nu l-a cruţat de cele mai multe şi cele mai mari dureri pe cari un om a avut să le îndure aci pe pămînt, — el a avut de astă dată, prima şi ultima dată, — oarecare noroc.

S'a stins la timp.

Va fi cruţat de o nouă şi covîrşitoare durere: aceea de a vedea prăbuşindu-se tronul pe care s'a zbuciumat un atît de lung şir de ani.

M. NEGRU

✝ FRANZ IOSEF

Note biografice

Impăratul Francisc Iosef s'a născut la 18 August 1830 în castelul Schönbrunn, ca fiŭ al arhiducelui Francisc Carol şi al Sofiei, născută principesă de Bavaria, şi se urcă pe tron la 2 Decembrie 1848, după abdicarea unchiului săŭ împăratul Ferdinand I (ca rege al Boemiei şi Ungariei: Ferdinand V).

Educaţiunea sa se făcu sub conducerea arhiducesei Sofia, mama sa, şi a contelui clerical Bombelles. Primul pas în viaţa publică îl făcu la 1847, ca reprezentant al împăratului Ferdinand la instalarea Palatinului arhiducele Ştefan în Pojon, unde plăcu foarte mult ungurilor.

In Aprilie 1848 Francisc Iosef era să fie numit guvernator al Boemiei, se duse însă în Italia, unde luă parte la războiŭ.

Evenimentele politice însă îl chemară pe neaşteptate pe tron. Spre a scăpa de făgăduelile făcute ungurilor de împăratul Ferdinand, consiliul familiei imperiale îl declară major, obţinu abdicarea împăratului Ferdinand şi după renunţarea tatălui săŭ, Francisc Carol, se urcă pe tron la 2 Decembrie 1848 ca împărat al Austriei şi ca atare plecă în Ungaria şi luă parte la cucerirea fortăreţei Raab.

Cu ajutorul Ţarului Rusiei Nicolae I, reprimă revoluţia maghiară şi restabili absolutismul, desfiinţând Constituţia şi disolvă dietele. Restabilirea liniştei în ţară îi înlesni reluarea rolului dirigent în confederaţia germană şi la înfringerea politicei prusiane prin conveţiunea de la Olmütz. La 1854 se puse în opoziţie cu Rusia şi din această cauză îşi pierdu simpatiile fostului săŭ aliat, iar la 1855 încheiă un concordat cu Sf. Scaun, prin care estrăda Statul, Bisericei.

Această tendinţă ultramontană şi de absolutism centralist şi germanizator au produs catastrofa din 1859.

Impăratul plecă în persoană în Italia ca să conducă campania contra italienilor şi francezilor aliaţi, nu avu însă succes căci fu silit să încheie pacea dela Villafranca şi cedă Lombardia, ca să treacă hegemonia în mâinile Prusiei. Acest dezastru arătând imposibilitatea menţinerei sistemului absolutist şi centralist, Francisc Iosef se văzu silit a face reforme, cari însă fiind făcute după tradiţiile împăratului Iosef II se executară numai pe jumătate şi cu mare încetineală. Experienţele constituţionale făcute cu diploma dela 26 Februarie 1860 şi cu constituţia proclamată de Schmerling la 26 Februarie 1861 tindeaŭ de o parte a mulţumi popoarele, iar pe de alta a menţine preponderenţa germană şi centralismul. Rezultatul lui a fost iarăşi o catastrofă, la Königgräz, unde fu înfrânt de armata Prusiei, şi Austria fu scoasă din confederaţia germană pierzînd şi Veneţia. Sub greutatea acestei înfrângeri împăratul fu silit să cedeze Ungariei independenţa şi desfacerea imperiului în două state, aşa numitul dualism, stabilit prin pactul de la 1867, mijlocit de contele Beust.

Pe baza acestui compromis, Francisc Iosef se încoronă la 8 Iunie 1867 la Budapesta ca rege al Ungariei.

In anul 1896 împăratul Francisc Iosif a făcut M. S. Regelui Carol o vizită la Bucureşti şi Sinaia, unde i s'a făcut o primire strălucită, date fiind legăturile ce existau pe vremuri între Regele Carol personal şi Franz Iosef.

Până înainte de asasinarea arhiducelui moştenitor Francisc Ferdinand, împăratul se bucura de o deplină sănătate cu toate nenorocirile familiare, pe cari a avut să le îndure. Fratele său Maximilian fiind împărat al Mexicului, a fost împuşcat de rebeli. Fiul şi urmaşul său Rudolf a căzut victimă teribilei drame dela Meyerling, soţia sa împărăteasa Elisabeta a fost asasinată de anarchistul Lucheni, arhiducele Ladislau a fost găsit împuşcat într'o pădure, iar arhiducele Frideric a murit căzând de pe cal.

Impăratul Francisc Iosif s'a căsătorit la Viena la 24 Aprilie 1854 cu principesa Elisabeta de Bavaria. Din această căsătorie s'a născut.

1. Arhiducesa Ghizela, născută 12 Iulie 1856 şi căsătorită la 20 Aprilie 1873, cu principele Leopold de Bavaria. 2. Arhiducele Rudolf, născut la 28 August 1858, care s'a căsătorit cu principesa Ştefania, fiica regelui Leopold al Belgiei, la 29 Ianuarie 1885. Din această căsătorie s'a născut o singură fiică Elisabeta, la 1883, care s'a căsătorit la 1902, cu principele Otto de Windischgräz. 3. Arhiducesa Maria Valeria, născută la 1868 şi căsătorită la 1890 cu arhiducele Francisc Salvator.

Iată titlurile defunctului:

Francisc Iosif Carol împărat al Austriei, rege apostolic al Ungariei, rege al Boemiei, Dalmaţiei, Croaţiei, Slavoniei, Galiţiei, Lodomeriei, Iliriei, rege al Ierusalimului, arhiduce de Austria, mare duce de Toscana şi Cracovia, duce de Lorrena, de Salzburg, de Stiria, Carintia, Carniolia, de Bucovina, mare principe al Transilvaniei, marchiz de Moravia, duce de Silesia, de Modena, Parma, Piacenza şi Guestala, de Zator, Kyburg Goritza şi Gradiska, Friaul, Raguza, Zara, conte princiar de Habsburg şi Tirol, principe de Tarent şi Brixen, marchiz de Lusare şi Istria; conte de Hohenembs, Feldkirch, Bregenz şi Sonnenberg; senior de Trieste, Cattaro şi Marchwende, mare voevod al voevodatului Serbiei.

Ce ar fi hotărît

conferinţa dela Paris

Roma, 5.—Se telegrafiază din Paris: Ziarele asigură că reprezentanţii Aliaţilor s'au despărţit lăsând impresia că cea mai deplină încredere şi cordialitatea cea mai desăvârşită au inspirat lucrările şi hotăririle conferinţei.

«Le Temps» crede că s'a obţinut un acord complet în ceea ce priveşte măsurile de luat pentru o utilizare integrală a tuturor resurselor diplomatice, materiale şi militare ale Inţelegerei pe timpul ernei, cu scopul de a se pregăti o sforţare hotărîtoare la primăvara viitoare. (A. T. I.)

Armata poloneză

a fost încorporată armatei germane

Londra, 8. — Corespondentul din Roma al ziarului „Daily Mail" spune că ar fi auzit din sursă diplomatică că toate Statele neutre cît şi Vaticanul, au decis să nu recunoască noul regat polonez şi să-şi amîne decizia pînă după terminarea războiului. Nu de mult Germania a făcut sforţări supreme pe lîngă Vatican spre a putea obţine această recunoaştere, însă fără succes. Corespondentul din Amsterdam al aceluiaşi ziar spune că legiunea poloneză a fost încorporată la arcea localitate, noua armată poloneză a ost încorporată în armata germană. Această nouă măsură este ilegală, deoarece ea priveşte pe locuitorii unui teritoriu invadat. (A. T. E.)

Ofensiva franco-engleză

Victoria de pe Ancre

Londra, 5. — Ziarul „Daily Telegraph" din 5 Noembrie, vorbind despre evenimentele militare în cursul ultimei săptămîni spune: Poziţiunile cari au fost cucerite pe malurile rîului Ancre au fost fortificate în mod cît mai formidabil. Un alt rezultat al operaţiunilor din săptămîna aceasta este că înaintarea de 5 mile a trupelor engleze măreşte în mod considerabil presiunea în contra inamicului, care îşi continuă succesele pe toate punctele. Operaţiunile au fost încoronate de succes peste tot. In cursul acestor atacuri Aliaţii obligau pe inamic să dea contraatacuri cît mai înversunate şi costisitoare; prin aceasta forţele germane sunt decimate înainte de a putea cauza pierderi. (A. T. E.)

Sforţările artileriei germane

Paris, 8.— Activitate destul de mare a artileriei germane, la nordul Sommei şi în sectorul Douaumont,

Nimic de semnalat pe restul frontului. (T. F. F.)

Victoria engleză de pe Ancre şi presa germană

*Londra, 5. — **Corespondentul** din Amsterdam al ziarului* Morning Post, *spune că ştirea despre succesele recente ale englezilor, la nord de Ancre, au produs o impresie penibilă în Germania. Presa germană face tot posibilul să convingă publicul că acest succes englez nu are de cît o importanţă minimă şi locală. Dar maiorul Morath recunoaşte în ziarul* Berliner Tageblatt *importanţa acestei victorii şi consideră ca foarte serios acest succes al ofensivei britanice. Corespondentul adaugă: mai trebue relevat şi faptul că cursul mărcei germane şi al coroanei austriace scad în mod constant la bursele din Amsterdam şi Rotterdam. (A. T. E.)*

Inamicul a bombardat Beaumont-Hamel

Londra, 8. — Comunicatul oficial englez din 7, orele 9.20 noaptea, arată că pe frontul de bătae din Ancre şi Somme, inamicul a bombardat astăzi Beaumont-Hamel şi împrejurimile din Guedecourt.

In cursul celor 24 ore trecute am luat mai mult de 80 prizonieri.

Germanizarea Dalmaţiei

*Roma, 6. — **Locotenentul** imperial al **Dalmaţiei** a emanat un decret prin care hotărăşte ca în toate şcolile din Dalmaţia limba italiană să fie înlocuită cu cea germană. (A. T. I.)*

Terorizarea
populaţiei belgiene

Roma, 5.—Se telegrafiază din Amsterdam că presa olandeză arată că la Bruxelles se produc mari turburări din cauza deportărilor, mai ales de la plecarea primului tren cu deportaţi.

Pentru a băga în spaimă pe locuitori, germanii trimit pe străzile principale automobile cu mitraliere încărcate şi cu soldaţi gata să tragă. (A. T. I.)

Comunicatul
Marelui Cartier general rus

Petrograd, 8. — Pe frontul occidental împuşcături şi foc de artilerie mai puternic pe Stohod, în regiunea Malaja-Porska. Artileria grea şi uşoară inamică a bombardat regiunea Garbusov. Gukalovka (la vest de Novo Oleksinec). (T. F. F.)

Papa veştejeşte acţiunea aviatorilor germani

— O telegramă adresată M. S. Regina României —

Aflăm din sursă autorizată un fapt, pe care ne grăbim să-l comunicăm cititorilor noştri, cu însemnătatea lui de o importanţă deosebită.

Se ştie, din comunicatul oficial apărut acum vreo săptămînă, că într'o trecere pe deasupra Capitalei, aviatorii duşmani au bombardat castelul în care, cîteva zile înainte, locuiseră M. S. Regina şi Principesele României.

Şeful bisericei catolice, Papa, a adresat iubitei noastre Suverane o telegramă prin care o felicită că a scăpat de atentatul cărui victimă era să fie.

M. S. Regina a mulţumit călduros înaltului Pontif pentru această telegramă.

De la începutul războiului european, Papa ia pentru prima oară atitudine, o atitudine a cărei nuanţă nu va scăpa întregei lumi.

Felicitînd pe Suverana noastră, păstorul lumii catolice — care numără printre supuşii lui atîtea milioane de germani şi austriaci — veştejeşte prin aceasta acţiunea cu adevărat criminală a aviatorilor cari bombardează capitala României.

* * *

Frigul produce degeraturi, cari sunt foarte dureroase.

MARELE CARTIER GENERAL

Comunicat oficial No. 87

Din 9 Noembrie 1916, ora 7 dim.

FRONTUL de NORD şi NORD-VEST

Pe graniţa de Vest a Moldovei şi pînă în valea Buzăului inclusiv, nici o schimbare.

La Bratocea, Predeluş şi Predeal, bombardament de artilerie şi mici acţiuni de infanterie.

In regiunea Dragoslavele, acţiuni de artilerie.

La Olt, situaţia neschimbată.

La Jiu, trupele noastre s'au retras spre Est de Craiova.

La Cerna, s'au respins toate atacurile inamicului,

Frontul de Sud

Pe Dunăre şi în Dobrogea, schimb de focuri de infanterie şi slab bombardament de artilerie.

FRANZ IOSEF cu moştenitorul KARL FRANZ IOSEF